

Centrum Badania Opinii Społecznej

ul. Żurawia 4 skr. pt. 24

00-955 WARSZAWA 15

SEKRETARIAT: 29-35-69; 28-37-04; 28-90-17

Telex: 816-436

ZESPÓŁ REALIZACJI BADAŃ: 40-56-41

Telefax: 29-40-89

BS/120/40/91

OPINIE O KONIECZNOŚCI ZMIAN W PODZIALE TERYTORIALNYM KRAJU

Komunikat z badań

Warszawa, marzec 1991 r.

W ostatnim sondażu¹ badaliśmy m.in. opinie na temat konieczności zmian w podziale terytorialnym kraju. Opracowanie i wprowadzenie nowego podziału uznano, ogólnie rzecz biorąc, za sprawę, z którą nie należy się specjalnie spieszyć. Najwięcej osób (35%) uważa tę kwestię za mało ważną, jej załatwienie można odłożyć na później, 27,1% twierdzi, że jest to sprawa ważna, ale trzeba ją rozpatrzyć bez pośpiechu, 24,5% w ogóle nie widzi potrzeby dokonywania zmian w podziale terytorialnym kraju, a tylko dla 7,3% badanych jest to bardzo ważny problem, który trzeba załatwić w pierwszej kolejności (6,1% nie miało zdania na ten temat).

Opinie o konieczności zmian w podziale terytorialnym Polski

Gdyby zdecydowano o zmianie podziału kraju, to zdaniem 45,7% ankietowanych należałoby powrócić do starego — na 17 województw i powiaty, a według 38,9% — opracować zupełnie nowy (15% nie wyraziło opinii). Uzyskane rozkłady odpowiedzi wskazują jednoznacznie, że omawiana kwestia nie znajduje się obecnie w centrum zainteresowania opinii społecznej i nie

¹ "Aktualne problemy i wydarzenia" (14) — badanie zrealizowane w dniach 15-19.03.1991 r. na 1500-osobowej próbie losowej dorosłej ludności Polski.

należy spodziewać się większych nacisków na przyspieszenie jej rozwiązania. Oczywiście, w przypadku przedstawienia nowych rozwiązań i w miarę zbliżania się terminu ich realizacji stosunek społeczeństwa ulegnie zapewne zmianie.

Osoby doceniające ważność zmian w większym stopniu niż ci, dla których jest to sprawa bez znaczenia, mają wyrobione zdanie o kształcie zmian. W tych grupach więcej osób opowiada się za każdym z rozwiązań niż średnio w próbie i mniej jest odpowiedzi *trudno powiedzieć*.

W grupie zgłaszających brak potrzeby dokonywania zmian, 38,8% opowiedziało się za powrotem do starego podziału i prawie tyle samo za opracowaniem zupełnie nowego podziału, co świadczy o braku konsekwencji w odpowiedziach (tab. 1).

Tabela 1

w procentach

Konieczność dokonania zmian	Respondenci opowiadający się za:		Trudno powiedzieć
	powrotem do starego podziału	opracowaniem nowego	
W pierwszej kolejności	53,3	43,0	3,7
Bez pośpiechu	53,0	42,4	4,6
Można odłożyć	49,1	40,1	10,6
W ogóle nie ma potrzeby zmian	38,8	38,3	22,1

Omawiane opinie są zróżnicowane ze względu na niektóre cechy społeczne i demograficzne (tab. 1 aneksu). Dokonanie reform terytorialnych uznali za sprawę:

1. *Bardzo ważną, trzeba ją załatwić w pierwszej kolejności:*

- najczęściej: mieszkańcy wielkich miast, prywatni przedsiębiorcy, osoby oceniające swoją sytuację materialną jako dobrą, członkowie innych związków;
- najrzadziej: kadra kierownicza, członkowie związków zawodowych skupionych w OPZZ.

2. *Ważną, ale trzeba rozpatrzyć ją bez pośpiechu:*

- najczęściej: osoby w wieku powyżej 50. roku życia, z wyż-

szym wykształceniem, kadra kierownicza, dobrze sytuowani, członkowie NSZZ "Solidarność".

- najrzadziej: osoby w wieku 40-49 lat, z wykształceniem zasadniczym zawodowym, mieszkańcy wsi, rolnicy, osoby o lewicowych poglądach i należący do innych związków zawodowych.

3. *Mało ważną, można ją spokojnie odłożyć na później*

- najczęściej: osoby w wieku 40-49 lat, pracownicy handlu i usług, członkowie innych związków zawodowych;
- najrzadziej: osoby z wykształceniem podstawowym, w wieku powyżej 60. roku życia, robotnicy rolni, członkowie związków zawodowych NSZZ "Solidarność" i skupionych w OPZZ.

4. *W ogóle nie ma potrzeby dokonywania zmian*

- najczęściej: mieszkający na wsi, robotnicy rolni i rolnicy, mający niskie dochody, osoby o lewicowych poglądach, należący do związków skupionych w OPZZ;
- najrzadziej: osoby z wyższym wykształceniem, mieszkający w miastach powyżej 500 tys. ludności, prywatni przedsiębiorcy, mający dobrą sytuację materialną, deklarujący prawicowe poglądy oraz członkowie "Solidarności".

Za powrotem do starego podziału na 17 województw i powiaty opowiadają się najczęściej: osoby powyżej 50. roku życia, mieszkańcy wsi, ale także miast powyżej 500 tys. ludności, robotnicy rolni i rolnicy oraz członkowie NSZZ "Solidarność", natomiast za opracowaniem zupełnie nowego podziału - osoby w młodym wieku, z wyższym wykształceniem, mieszkający w miastach do 101-500 tys. ludności, kadra kierownicza, prywatni przedsiębiorcy oraz należący do innych związków zawodowych (tab.2 aneksu).

x

x

x

Wyniki sondażu dowodzą, że opracowanie i wprowadzenie nowego podziału terytorialnego kraju nie jest "gorącą" sprawą

do pilnego załatwienia. Trzech na pięciu badanych twierdzi, że można ją odłożyć na później lub w ogóle nie widzi potrzeby zajmowania się tym problemem. Gdyby jednak zdecydowano o zmianie podziału kraju, to raczej należałoby powrócić do starego niż wprowadzać zupełnie nowy. Analiza socjodemograficzna wskazuje, że na opinie o ważności problemu oraz pilności i sposobie jego załatwienia wpływają wiek, wykształcenie, miejsce zamieszkania oraz pozycja społeczno-zawodowa.

Tabela 1

w procentach

Charakterystyka badanych	Uznanie konieczności dokonania zmian w podziale kraju za sprawę:				
	bardzo ważną, do załatwienia w pierwszej kolejności	ważną, ale bez pośpiechu	mało ważną, można odłożyć	w ogóle nie ma takiej potrzeby	trudno powiedzieć
Ogółem	7	27	35	25	6
<u>Płeć</u>					
Mężczyźni	8	32	33	22	4
Kobiety	6	26	33	28	7
<u>Wiek</u>					
Do 24	6	25	32	28	9
25-29	5	30	32	28	4
30-39	7	28	37	25	3
40-49	8	23	42	25	3
50-59	9	34	29	24	4
60 lat i więcej	6	33	27	23	11
<u>Wykształcenie</u>					
Podstawowe	8	29	27	27	9
Zasadnicze zawodowe	8	22	39	26	4
Średnie	6	30	38	24	3
Wyższe	5	49	31	13	2
<u>Miejsce zamieszkania</u>					
Wieś	6	24	33	29	7
Miasto ogółem	8	32	33	22	4
Miasto do 20 tys.	7	31	36	20	7
21-100	6	33	31	26	3
101-500	6	33	32	25	4
501 tys. i więcej mieszkańców	13	32	35	15	4
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>					
Inteligencja, kadra kierownicza	4	48	28	19	1
Pozostali umysłowi	6	31	38	20	4
Pracownicy handlu i usług	10	26	40	19	5
Robotnicy wykwalifikowani	7	33	34	23	3
Robotnicy niewykwalifikowani	9	26	28	30	7
Robotnicy rolni	11	20	20	36	12
Rolnicy indywidualni	5	21	33	32	9
Prywatni przedsiębiorcy	14	27	37	16	5
<u>Dochód</u>					
Niski	7	26	30	29	8
Średni	7	29	37	23	4
Wysoki	9	38	34	17	2
<u>Ocena sytuacji materialnej</u>					
Zła	7	23	34	29	7
Średnia	6	31	33	24	5
Dobra	12	36	32	19	1
<u>Poglądy polityczne</u>					
Lewicowe	10	21	34	31	4
Centrystyczne	6	28	35	27	4
Prawicowe	9	35	32	19	4
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>					
Należący do:					
NSZZ "Solidarność"	11	41	29	16	2
Związków skupionych w OPZZ	4	34	29	30	4
Innych	17	21	40	21	0
Nie należący do żadnych	7	27	34	26	6

Tabela 2

w procentach

Charakterystyka badanych	Gdyby zdecydowano o zmianie podziału kraju, to należałoby:		
	powrócić do starego po- działu	wprowadzić no- wy podział	trudno powie- dzieć
Ogółem	46	39	15
<u>Płeć</u>			
Mężczyźni	49	41	10
Kobiety	44	37	19
<u>Wiek</u>			
18-24	39	48	13
25-29	35	54	11
30-39	47	38	14
40-49	47	41	12
50-59	51	34	15
60 i więcej lat	49	31	20
<u>Wykształcenie</u>			
Podstawowe	48	33	19
Zasadnicze zawodowe	45	40	14
Średnie	45	43	12
Wyższe	40	54	6
<u>Miejsce zamieszkania</u>			
Wieś	50	32	18
Miasto ogółem	43	44	13
Miasto do 20 tys.	44	42	13
21-100	46	40	14
101-500	36	51	13
501 tys. i więcej mieszkańców	49	40	11
<u>Grupa społeczno-zawodowa</u>			
Inteligencja, kadra kierownicza	47	52	1
Pracownicy umysłowi	45	40	14
Pracownicy handlu i usług	39	49	11
Robotnicy wykwalifikowani	42	41	16
Robotnicy niewykwalifikowani	46	37	17
Robotnicy rolni	55	30	15
Rolnicy indywidualni	55	26	19
Prywatni przedsiębiorcy	43	52	5
<u>Dochód</u>			
Niski	45	37	18
Średni	47	38	14
Wysoki	46	46	8
<u>Ocena sytuacji materialnej</u>			
Zła	45	36	19
Średnia	46	40	14
Dobra	47	43	10
<u>Poglądy polityczne</u>			
Lewicowe	49	43	8
Centrystyczne	48	38	13
Prawicowe	45	45	10
<u>Przynależność do związków zawodowych</u>			
Należący do:			
NSZZ "Solidarność"	51	36	12
Skupionych w OPZZ	43	38	19
Innych	40	48	12
Nie należący do żadnych	46	39	15